

94

*14 marca, notatka wiceministra Naszkowskiego
z narady szefów placówek dyplomatycznych
w sprawie planu Rapackiego*

Warszawa, dn. 14.3.58

Ścisłe tajne

Notatka

W dniach 10 i 11 b.m. odbyła się w MSZ narada poświęcona omówieniu aktualnego etapu i dalszej akcji w sprawie planu Rapackiego. W naradzie uczestniczyli Szefowie placówek dyplomatycznych z: Paryża, Waszyngtonu, Londynu, Oslo, Sztokholmu, Kopenhagi, Brukseli, Hagi, Rzymu, Berlina (Ambasada i Misja Wojskowa), Belgradu, Pragi, Budapesztu.

Szefowie placówek podali ocenę reperkusji planu Rapackiego w krajach ich urzędowania ze szczególnym uwzględnieniem okresu po przekazaniu Memorandum Rządu PRL z 14 lutego b.r.³⁰

Główne momenty poruszone w wystąpieniach można ująć następująco:

1) Plan pozyskał zwolenników w różnych kołach poszczególnych krajów, przy czym podział na zwolenników i przeciwników planu kształtuje się w dużej mierze niezależnie od przynależności partyjnej. Nową jakością są ożywione konsultacje dyplomatyczne, które odbywają się obecnie regularnie między naszymi ambasadorami a przedstawicielami szeregu rządów na Zachodzie (Norwegia, Kanada, Francja).

2) Po pewnych początkowych wątpliwościach ustalili się w zasadzie poglądy, że Rząd Polski jest autorem planu.

3) Rozważono ustosunkowanie się kół socjaldemokratycznych do planu, podkreślając jego znaczenie jako platformy zbliżenia z ruchem socjaldemokratycznym.

4) Zwrócono uwagę na znaczenie planu dla aktywizacji polityki małych państw (Skandynawia, Belgia).

5) Wymieniono poglądy co do form dalszej popularyzacji planu. Rozważono nowe metody oddziaływania wobec stopienia wrażliwości w niektórych

---

³⁰ Zob. dok. nr 62.

krajach na dotychczasowe metody oraz wobec nowej, głównie „strategicznej” argumentacji przeciwników.

6) Omawiano wpływ planu na aktywizację polskiej dyplomacji i dalszy wzrost międzynarodowego prestiżu Polski.

7) Poruszono sprawę stosunku rządów państw zaprzyjaźnionych i partii komunistycznych na Zachodzie do planu.

Do spraw wysuniętych przez Szefów Placówek ustosunkowali się w dyskusji członkowie Kierownictwa MSZ i niektórzy dyrektorzy Departamentów.

W podsumowaniu dyskusji zwrócono uwagę głównie na następujące momenty:

1) Należy w pierwszym rzędzie uwypuklać polityczne znaczenie planu i nie dopuszczać do sprowadzenia dalszej dyskusji nad nim wyłącznie do rozważań nad konsekwencjami militarnymi.

2) Należy doceniać, że znaczny kapitał polityczny mogła Polska uzyskać w wyniku swej inicjatywy tylko jako państwo socjalistyczne działające w uzgodnieniu z całym obozem socjalistycznym.

3) Powinniśmy wykorzystywać możliwości, jakie daje nam plan, dla coraz szerszego docierania do kół socjaldemokratycznych na Zachodzie i rozwijania z nim kontaktów i współpracy. Ma to znaczenie znacznie szersze.

4) Na obecnym etapie nie zachodzi potrzeba modyfikowania lub uzupełniania planu nowymi elementami, lecz należy w pełni wykorzystywać argumentację zawartą w memorandum i podkreślać gotowość do przedyskutowania nowych aspektów planu, gdy państwa zachodnie rozpoczną z nami rozmowy.

5) Należy rozwijać współpracę z kołami wychodzącymi w stosunku do planu z rzetelnych przesłanek, nie idąc na koncesje w stosunku do koncepcji opartych na założeniach antyradzieckich.

6) Należy widzieć częściową współzależność naszej inicjatywy z inicjatywami radzieckimi zmierzającymi do konferencji na najwyższym szczeblu i do rozwiązań generalnych.

7) Nie można godzić się z tezą o przesyceniu Zachodu naszą aktywnością wokół planu, lecz umiejętnie dobierać środki oddziaływania na każdy kraj, różniczkując metody.

8) Nie dopuszczając do prymitywnych metod propagandy nie należy w dalszej popularyzacji planu rezygnować z propagandowego oddziaływania.

9) Należy dążyć do skłonienia mocarstw zachodnich i NRF do udzielania odpowiedzi na nasze memorandum.

10) Należy uwzględnić w działalności wokół planu nowe niebezpieczeństwo wynikające z forsowania przez USA uzbrojenia Bundeswehry w broń atomową. W tej sprawie nie można zajmować biernego stanowiska. Należy w rozmowach i oświadczeniach zwracać uwagę na poważne konsekwencje, jakie musiałyby pociągnąć decyzja NATO uzbrojenia Bundeswehry w broń jądrową.

11) Należy liczyć się z prawdopodobieństwem udziału Polski w konferencji ministrów spraw zagr. i konferencji na szczytach i szykować się do tego.

Narada miała charakter roboczy, należy ją uznać za udaną.

/-/ Naszkowski

AMSZ, z. 10, w. 50, t. 478

95

*14 marca, notatka dyrektora generalnego
z rozmowy z ambasadorem USA na temat planu Rapackiego*

Warszawa, dnia 14.3.1958 r.

Ścisłe tajne

Notatka

A) 13 bm. na kolacji u Szwajcarów ambasador amerykański Beam zainicjował ze mną rozmowę na stronie, by mi zakomunikować:

„Departament Stanu wydał polecenie wszystkim zainteresowanym placówkom amerykańskim za granicą, by przekazały mu w terminie kilku tygodni ocenę Planu Rapackiego. Ocena winna sprecyzować, w jakim stopniu realizacja Planu Rapackiego byłaby dla całości interesów amerykańskich na świecie:

- 1) korzystna politycznie,
- 2) niekorzystna politycznie,
- 3) korzystna militarnie,
- 4) niekorzystna militarnie.